

301.302 km², nüfusu 57.235.000 (1993, 2000 tah. 57.600.000), başşehri Roma (2.791.354, 1991), diğer önemli şehirleri Milano (1.432.184), Napoli (1.206.013), Torino (991.870) ve Cenova'dır (701.032). Parlamenter demokrasiyle yönetilir.

I. FİZİKİ ve BEŞERİ COĞRAFYA

Genelde dağlık bir ülke olan İtalya'nın kuzeyinde, bir bölümü komşu ülkelere taşan sarp ve yüksek dağ sistemlerinden Alp dağları batı-doğu doğrultusunda bir yay çizirken uzunluğu 1200 kilometreyi aşan Appennin sıradağları kuzeyden güneye doğru yarımada boyunca bir omurga gibi uzanır ve Messina Boğazı'ndan sonra Sicilya'da devam eder. Alpler'in İtalya sınırları içerisindeki en yüksek noktaları sırasıyla Rosa (4634 m.), Gran Paradiso (4061 m.), Ortles (3899 m.), Viso (3841 m.) ve Adamello (3554 m.), Appenninler'in en yüksek noktası ise Monte Corno ile (2914 m.) Monte Amaro'dur (2795 m.). Avrupa'nın en yüksek ve en aktif yanardağı olan Etna (3340 m.) Sicilya'da, son defa 1944'te püsküren Vezüv de (Vesuvio, 1279 m.) yarımada üzerinde Napoli'nin yanı başındadır. Ülke topraklarının yaklaşık dörtte birini oluşturan ovaların en büyüğü, Alpler'in etekleriyle Appenninler'in kuzey uzantılarının ve Adriya denizinin kuşattığı Po ovasıdır (50.000 km²). Nehirler genelde kısadır; bununla birlikte ülkenin başlıca akarsu sistemini teşkil eden Po ırmağı batıda Monsiva bölgesinden doğar ve doğuda Adriya denizine dökülür. Appenninler'in batı yamaçlarından doğan ve Tiren denizine dökülen Tiber ile (Tevere) Arno da nisbeten uzun ırmakların başlıcalarıdır. Sayıları yaklaşık 1500'ü bulan göllerin en yaygın tipi en büyükleri Garda, Lago Maggiore, Como, Iseo ve Lugano olan Alpler'in eteklerindeki buzul gölleleriyle krater, kıyı ve kırık hatların üzerindeki tektonik göllerdir.

Ülke ılıman iklim kuşağında yer almakla birlikte iklimi denizden uzaklığa ve yüksekliğe bağlı olarak farklılıklar gösterir. Yoğun kar yağışı altındaki Alpler'de dağ iklimi hüküm sürerken daha çok ilkbahar ve sonbaharda yağmur alan Po ovasında kara iklimi görülür. Sicilya ve Sardinya adaları anakaraya göre daha sıcaktır. Yaz aylarında ortalama sıcaklık 22°-24° arasında iken kış ortalaması Alp dağları ile Po ovasında 0°-2°, güneyde ise 5°-8° düzeyindedir. Yıllık yağış miktarı alçak kesimlerde 750, yükseklerde 1000 milimetredir. Büyük çoğunluğun şehirlerde yaşadığı İtalya'da nüfus yoğunluğu 191'dir.

Resmî dil İtalyanca'dır. Fransa ve İsviçre'nin Valais (Wallis) kantonu sınır bölgesinde Fransızca, Avusturya sınır bölgesinde Almanca ve Sardinya adasında Sardo (Sardo) konuşulur. Din bakımından nüfusun % 83'ü Katolik'tir. Müslümanların sayısının 300.000, yasa dışı yollardan gelenlerle birlikte 500.000 olduğu tahmin edilmektedir. Herhangi bir dine mensup olmayanlarla ateistlerin sayısı 9.200.000 civarındadır.

Toprak verimliliğinin düşüklüğünden dolayı tarım sanayi kadar parlak bir görüntü sergilemez. Tahıl üretiminde buğday, yulaf, arpa, pirinç ve özellikle yem yapımında kullanılan mısır önde gelir. İtalya sebze ve meyve üretiminde Avrupa ülkeleri arasında ilk sıralarda yer alır. Son yıllarda meyve ve sebze alanlarının genişlemesi sebebiyle zeytincilik gerilerken bağcılık Fransa'yı geride bırakmıştır. Güneyde domates, biber, patlıcan ve soğan gibi sebzeler üretilir. Hayvancılıkta ise ileri bir düzey tutturulamamış ve ülkenin et ihtiyacı hiçbir zaman iç üretimle karşılanamamıştır.

İtalya yeraltı kaynakları bakımından zengin sayılmaz. Mermer, sünger taşı, alçı taşı ve potas gibi taş ocağı ürünleri ekonomiye katkıda bulunur. II. Dünya Savaşı'ndan sonra çelik sanayiindeki ilerleme makine ve otomobil sanayilerinin gelişmesini sağlarken geleneksel ipekli dokuma yanında pamuk, yün ve jüt ipliğiyle sentetik elyafa dayalı dokumacılık sektörü de atılım yapmıştır. Başlıca endüstri kolları arasında demir çelik, metal eşya, motorlu araçlar, petrokimya, dokuma, cam, seramik, deri eşya ve ayakkabı yer alır. Ticarî ilişkiler en fazla Avrupa Birliği ülkeleriyle yoğunlaşmış durumdadır.

BİBLİYOGRAFYA :

The World Factbook 1995, Washington 1995, s. 210-212; Jules Sion, "Italie", *Géographie Universelle*, VII, Paris 1934, s. 235-394; Roberto Almagia, "Italy", *EAm.*, XXV, 462-465; "İtalya", *Büyük Larousse*, İstanbul 1986, X, 5955-5960; "İtalya", *ABr.*, XII, 127-144; "İtalya", a.e.: *Ana Yıllık* 1994, s. 564, 572.

TALİP KÜÇÜKCAN

II. TARİH

Bugünkü İtalya tarihi Paleolitik döneme kadar uzanmakta olup yarımada Hint-Avrupa dillerini konuşan farklı toplulukların göçleri milattan önce 2000-1500 yıllarına rastlamaktadır. Asırlarca yeni göçler durmamış ve sırasıyla Doğu kültürünü buraya yerleştiren Etrüskler, Vizigotlar, Hunlar, Vandallar, Ostrogotlar, Lom-

bardlar, Araplar, Normanlar gelmiştir. Etrüskler'in hâkimiyetine milattan önce VI. yüzyılda son veren Romalılar milattan önce 264'te bütün yarımada'yı ele geçirmişler ve Latince bunların devrinde yaygınlaşmıştır. Roma'nın milattan sonra 451'de Büyük Hun İmparatoru Attila tarafından alınmasının ardından Batı Roma İmparatorluğu yıkıldı. Avrupa'nın güçlü imparatorluklarının hâkimiyetine giren yarımada, milattan sonra V. asrın sonunda Cermen İmparatoru Odoacre tarafından işgal edildi. Milattan sonra VI. yüzyılın başında arianist Ostrogotlar ve ikinci yarısında yine arianist Lombardlar tarafından istilâ edildi ve Bizans'ın kalıntıları yok edildi. Lombard Kralı I. Aribert zamanında (653-661) hristiyanlaşan Lombardlar kısa zamanda papalık üzerinde etkili oldular ve ülke tarihinde daima önemli yer tuttular. Bu gelişme karşısında papalık harekete geçerek 756'da bağımsız bir devlete dönüştü. Papa III. Stephanus'un daveti üzerine Fransa'daki Karolenj Kralı Charlemagne 773'te buraya girdi. 800'de Papa III. Leo kendisine imparatorluk tacı giydirdi. İtalya'yı ele geçirmek isteyen I. Otto'ya 962'de Papa XII. Jean tarafından imparatorluk tacı giydirilmesiyle Kutsal Roma-Germen İmparatorluğu'nun kurulmuş olduğu kabul edilir. İtalya'daki bu yeni dönem XI. yüzyılın sonuna kadar devam etmiştir.

Kuzey Afrika'daki Emevîler döneminde VII. yüzyılda başlayan müslümanların Sicilya'ya akınları IX. yüzyılın başında da devam etti. Ağlebîler 831'de Palermo'yu ve daha sonra Bari'yi aldıkları gibi 846'da Roma'yı yağmaladılar. Sicilya adasındaki müslüman hâkimiyeti papalık tarafından İtalya'ya kuzeyden paralı asker olarak getirilen Normanlar'ın burada 1061'de üstünlük sağlamalarına kadar devam etti.

Germen İmparatoru I. Barborassa Friedrich 1152'de İtalya'yı tekrar ele geçirdi ve 1250 yılına kadar devam edecek Hohenstaufen hânedanı dönemini başlattı. Yaklaşık bir asır süren üstünlük mücadelesi esnasında halk papalık taraftarlarıyla (Guelfo) imparator taraftarları (Ghibellinolo) diye ikiye ayrıldı. Kral II. Manfred'e karşı Fransa'dan yardıma çağrılan Anjou Dükü Charles Guelfolar'ın desteğiyle galip geldi. Ancak bir müddet sonra bunlarla papalık arasında çıkan anlaşmazlık neticesinde papa 1309'da Avignon'a götürüldü ve ancak 1377'de Roma'ya dönebildi. İtalya üzerinde XIV-XV.

yüzyıllar boyunca tekrar Alman imparatorlarının hâkimiyetleri devam etmiştir.

XIII. yüzyılın ikinci yarısından XVI. yüzyıla kadar papalıkla imparatorluk arasındaki sürtüşmeler esnasında Kuzey ve Orta İtalya'daki bazı bölgeler bağımsızlıklarını kazandılar. Cenova, Floransa, Milano, Lombardia ve Venedik gibi şehir devletleri kuruldu. 100.000'den fazla nüfuslarıyla Avrupa'nın bu en kalabalık şehirlerine sahip bu küçük devletlerin her yönden güçlenmeleri Rönesans'ın buralarda başlamasına sebep oldu. Bilhassa Venedik bu dönemde Avrupa'nın Asya ve Ortadoğu ile ticaretinin kontrolünü elinde tutuyordu. Cenovalı bankacılar ise Avrupa'da olduğu kadar Kuzey Afrika üzerinde de iktisadî yönden hâkimdiler. Dante, Petrarca ve Boccaccio gibi fikir adamları hümanizm hareketini İtalya'da başlattıkları gibi Dante'nin kullandığı Toskana lehçesi ortak dil olarak kabul edildi. Bununla birlikte geniş halk kitleleri hâlâ yoksulluk içerisindeydi.

XV. yüzyıl sonunda siyasî bakımdan bölünmüş bir yapıda olması, zengin İtalyan şehir devletleri üzerinde Fransa ile İspanyollar'ın rekabetine yol açtı. Fransa bu rekabette geri plana düştü. 1559'da yapılan bir anlaşmayla İspanyol Habsburg hanedanı yarımada da sahip oldu. Özellikle Napoli bölgesindeki halkın yoksulluk sebebiyle ayaklanması, ağır vergiler, engizisyon ve İspanya'daki Veraset Savaşı (1701-1713) sonucunda zayıflayan İspanyol hâkimiyeti yerini Avusturya Habsburgları'na bıraktı ve 1797'ye kadar onların hâkimiyetinde kaldı. 1789 Fransız İhtilâli'nin ardından Napolyon Bonapart 1796'da İtalya seferini düzenledi ve asırlar sonra şehir devletleri millî ve siyasî bütünlük içinde birleştirildi. Napolyon 1802'de İtalya Cumhuriyeti'ni kurunca buranın ilk devlet başkanı oldu, 1804'te ise krallığa dönüştürdüğü ülkede kendisini imparator ilân etti. 1806'da İki Sicilya (Napoli-Sicilya / Sicilyateyn) kralı ilân ettiği oğlu Joseph Napolyon 1808'de İspanya kralı olunca yerine kayınbiraderi Joachim Murat geçti. Fransa hâkimiyetinde İtalya birbirinden bağımsız Napoli Krallığı, Sardinya Krallığı ve papalık devletleri olmak üzere üç devletten ibaretti. Napolyon'un Fransa'daki rejiminin 1814'te çökmesi ve Avusturya karşısında güç kaybetmesi üzerine İtalya tekrar Avusturyalılar'ın hâkimiyetine geçti. 1815'teki Viyana Kongresi'nden sonra başlayan süreçte Joachim Murat tahtını kaybetti ve Napolyon'un

Napoli'de kurduğu bürokrasiyi Avusturya İmparatoru II. Franz dağıtınca restorasyon dönemi başladı. Bu esnada İtalya'daki eski küçük devletler yeniden canlandı ve papalık devletleri, Avusturya düklikleri, Sardinya ve İki Sicilya krallıkları adı altında ülke yeniden parçalandı. İtalya kelimesi henüz coğrafi bir tabir olmaktan ileri gidemedi ve bu isimle yaşayacak müstakil devlet kurulamadı. Ancak İtalyan halkında uyanan birlik duyguları gittikçe genişledi ve Avusturya yönetimini zorladı. Bu arada Fransızlar 1849'da papalık hükümetini yeniden kurdular. Sardinya ile Fransa, Avusturyalılar'ı Venedik hariç bütün Kuzey İtalya'dan kovdu. Kont Camillo Benso Cavour'un Piemonte-Sardinya Krallığı'nda başlattığı millî birlik faaliyetleri risorgimento (yeniden çıkış) dönemi olarak bilinmektedir. Kont Cavour, büyük devletlerce desteklenmeden İtalyan birliğinin gerçekleştirilemeyeceğini bildiğinden İngiltere ve Fransa ile birlikte Kırım savaşına girdi.

Roma, Venedik ve San Marino şehir devletleri dışında yeniden kurulan İtalya Krallığı'na 17 Mart 1861'de Sardinya Kralı II. Vittorio Emanuele getirildi. Avusturyalılar'a karşı Prusya ile yapılan antlaşmadan sonra 1866'da Venedik ülkenin topraklarına katıldı. Fransa İmparatoru III. Napolyon'un devrilmesinden sonra 1870'te İtalyan birlikleri Roma'ya girince papa Vatikan'a çekildi. 2 Ekim 1871'de İtalya'nın başşehri olarak Roma ilân edildi. Napoli merkezli Güney İtalya'daki krallık da aynı yıl İtalyan birliğine dahil edildi.

1878 yılı Ocak ayında kral ölünce yerine I. Umberto geçti. Francesco Crispi'nin başbakanlığında sömürgecilik faaliyetleri başlatıldı ve İtalyan ordusu 1880'de Somali ile Eritre'yi işgal etti. Almanya ve Avusturya-Macaristan'la 1882'de kurulan üçlü ittifak Fransız yayılmacılığına karşı 1887'de kuvvetlendirildi. Ancak İtalya 1896'da Etiyopya'ya karşı yaptığı Adwa savaşını kaybetti.

Sömürgecilik iç siyaseti olumsuz yönde etkiledi ve çıkan karışıklıklar esnasında 29 Temmuz 1900 tarihinde Umberto öldürülünce yerine III. Vittorio Emanuele kral oldu. Başbakan Giovanni Gioletti 1903-1914 yılları arasında ülkenin etkili devlet adamı olarak dış siyasette üçlü ittifakı terk edip Fransa ve İngiltere'ye yaklaştı. İtalyanlar, Akdeniz'deki güçlerini arttırmak için Osmanlı Devleti'nin Afrika kıtasında kalan son vilâyeti Trablus-

garp'ı 1912'de işgal ettiler. İtalya 1915'te Almanya ve Avusturya-Macaristan ile ittifak kurmasına rağmen I. Dünya Savaşı'nda İtilâf devletlerinin safında yer aldı. Savaş bittiğinde İtalya'nın 654.000 ölüsü ve 1.400.000 yaralı yanı sıra ekonomisi tamamen bozulmuştu. Bu durum halkın aşırı uçlara yönelmesine sebep olurken sosyalistlerin kararsız tutumları neticesinde faşistler güçlendiler. Bunların da içinde yer aldığı ulusal birlik 1921'de yapılan seçimleri kazandı ve Mussolini dahil yirmi dört faşist milletvekili Ekim 1922'de meclise girdi. Mussolini başkanlığında kurulan ilk hükümette liberaller, milliyetçiler ve Katolikler de yer alırken sadece sosyalist ve komünistler muhalefet ettiler. Faşist iktidar 1926'da bütün siyasî partileri kapattı, basın hürriyeti kaldırıldı. Vatikan ile 1929'da Lateran Antlaşması imzalanarak papalıkla münasebetler geliştirildi. Saint Pierre Katedrali ve ayrıca bazı yerlerin tahsisıyla oluşturulan Vatikan Devleti tarihteki papalık devletlerine ait bütün haklarından vazgeçti. Bunun karşılığında Mussolini Vatikan'ın varlığını bir devlet olarak tanıdı. Okullara din eğitimi konulması, medenî nikâh yanında dinî nikâhın geçerli kılınması ve Katolikliğin devlet dini olarak tanınması sayesinde kilisenin toplum hayatındaki etkinliği arttı.

İtalya 1935'te Etiyopya'yı ilhak etti ve III. Vittorio Emanuele imparator ilân edildi. Almanya ile 1938'de Berlin-Roma mihverini oluşturan Mussolini 1939 yılı Nisan ayında Arnavutluk'u işgal etti. 1940'ta Almanya'nın kazandığı zaferleri görünce II. Dünya Savaşı'na hazırlıksız olarak girdi. Bu arada Avrupa genelindeki yahudi düşmanlığına katılarak askerî ve sivil yahudi memurları görevlerinden uzaklaştırdı. 1941'de Balkanlar'da Almanlar başarı elde edince İtalya da Yugoslavya ve Yunanistan'ı işgal etti. 24-25 Temmuz 1943'te müttefik ordular Sicilya'dan itibaren bütün Güney İtalya'yı işgale başlayınca III. Emanuele faşist diktatör görevden alarak tutuklandı. General Pietro Badoglio geçici hükümetin başına getirildi. Almanya'nın eylül ayında bir defa daha ülkenin kuzeyini işgal etmesi üzerine kral ve Badoglio Brindisi'ye kaçtı. Almanlar, Gran Sasso'da tutuklu Mussolini'yi serbest bırakarak ülkenin kuzeyinde kurdukları İtalyan Cumhuriyeti'nin başına geçirdiler. Bunun üzerine Badoglio 13 Ekim 1943'te Almanlar'a savaş ilân etti. Farklı partiler Ulusal Birlik Komitesi (CLN) adı altında

bir araya gelerek 1945 yılı Nisan ayında Nazi işgalinden kurtuldu ve Mussolini Alman askerlerinin çekilmesinden sonra İsviçre'ye kaçmak isterken yakalanarak öldürüldü.

Kral III. Emanuele 9 Mayıs 1946'da II. Umberto lehine tahttan çekildiyse de 2-3 Haziran 1946'da yapılan referandumla anayasa değiştirilerek cumhuriyet yönetimine geçildi. Aynı anda yapılan ve kadınların ilk defa katıldıkları seçimleri Hristiyan Demokrat Parti (Democrazia Cristiana) kazandı ve Alice de Gasperi kurulan koalisyon hükümetinin ilk başbakanı oldu. 10 Haziran'da Enrico de Nicola geçici devlet başkanlığını üstlendi. 13 Haziran'da son kral ülkeyi terk ederek Portekiz'e gitti. Temmuz 1946'da müttefik kuvvetleri Paris Barış Antlaşması'na göre silâhlı kuvvetlerin mevcudunun azaltılmasını, savaş tazminatı ödemesini ve en önemlisi Afrika'daki sömürgelerinin tamamından çekilmesini İtalya'ya kabul ettirdiler. 18 Nisan 1948'de yapılan seçimlerde Hristiyan Demokrat Parti oyların çoğunluğunu alarak yeniden iktidara geldi. 11 Mayıs'ta Luigi Einaudi devlet başkanı seçildi. İtalya 1952'de temelleri atılan Avrupa Birliği'ne kurucu üye olarak katıldı. Giovanni Gronchi 1955'te ülkenin ikinci devlet başkanı oldu. Uzun müddet Birleşmiş Milletler'e Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin vetosuyla giremeyen İtalya nihayet 1955'te kabul edilirken 1957'de Avrupa Ekonomik Topluluğu için de yer aldı. Hristiyan Demokrat Parti'den Antonio Segni 1960'ta devlet başkanı oldu.

İtalya 1950-1960 yılları arasında ekonomik bakımdan büyük gelişme gösterdi. 1947'den sonra ilk defa sosyalistler 1963'te Aldo Moro başkanlığında kurulan hükümette yer aldılar. Fakat ülkede komünizm gittikçe kuvvetlenmekteydi ve 1976'da yapılan seçimlerde Hristiyan Demokrat Parti'nin arkasından % 33'lük oy oranıyla ikinci oldular. Bunların desteğiyle kurulan Giulio Andreotti hükümeti Ocak 1978'de istifa ettiyse de 1979 yılı başındaki istifasına kadar görev devam etti. Ancak ülkede aşırı sağ ve sol örgütlerin terör olayları arttı ve bilhassa Kızıl Tugaylar örgütü hapishanelerdeki arkadaşlarını kurtarmak için kaçtırdıkları eski başbakan Aldo Moro'yu öldürdüler. II. Dünya Savaşı'ndan sonra İtalya'da ilk defa Hristiyan Demokrat Parti dışında Cumhuriyetçi Parti (Partito Repubblicano) başkanı Giovanni Spadoloni

başbakan oldu. Ancak ülkedeki skandallar siyasî partilere de sıçradı ve ilk önce Hristiyan Demokrat Parti sarsıldı. 1983'te başbakan olan Bettino Craxi çok sevilmesine rağmen rüşvet ve teröre engel olamadı. 1984 yılında ülkenin hayatında kilisenin etkisi azaltıldığı gibi Katolikliğin ülkenin resmî dini olma vasfı kaldırıldı. 1986'da ülkede organize cinayetler arttı ve ilk defa Sicilya'da ortaya çıkan mafya örgütü ülke genelinde zamanla yayılarak çok sayıda cinayete karıştı. 1990 yılında Hristiyan Demokrat Parti'nin adı birçok siyasî yolsuzluğa karıştığı için 1948'den itibaren devam eden ülke tarihindeki etkisini kaybetti. 1994'te sağcı ittifak yeni faşist hareketin de desteğiyle seçimleri kazandı ve medya patronu Silvio Berlusconi başbakan tayin edildi. 1996 yılında II. Dünya Savaşı'ndan beri ilk defa solcu bir ittifak iktidara geldi ve iktisat profesörü olan Romano Prodi başbakan oldu. Massimo d'Alema eski komünist partisinin adını değiştirerek Sosyalist Parti yaptı ve Prodi hükümetinin düşmesinden sonra 21 Ekim 1998'de başbakanlığa getirildi. 26 Nisan 2000 tarihinde ise Giuliano Amato başbakan oldu. Ancak 13 Mayıs 2001'de yapılan genel seçimleri merkez sağ ittifak kazanınca Forza Italia'nın lideri Silvio Berlusconi beş yıl aradan sonra tekrar hükümeti kurdu.

BİBLİYOGRAFYA :

H. Bergman, *L'Italie*, Paris 1923; H. A. L. Fisher, *A History of Europe*, London 1937, s. 386-398, 446-458, 913-918, 948-963; E. Berl, *L'histoire de l'Europe d'Attila à Tamerlan*, Paris 1945; J. More, *The Land of Italy*, London 1953; M. Moulin, *Histoire des nations européennes*, Paris 1962, s. 142-156; C. Hibbert, *Rome The Biography of a City*, London 1985; J.-M. M. - P. G., "Italie-Histoire", *ECN*, IX, 238-255.

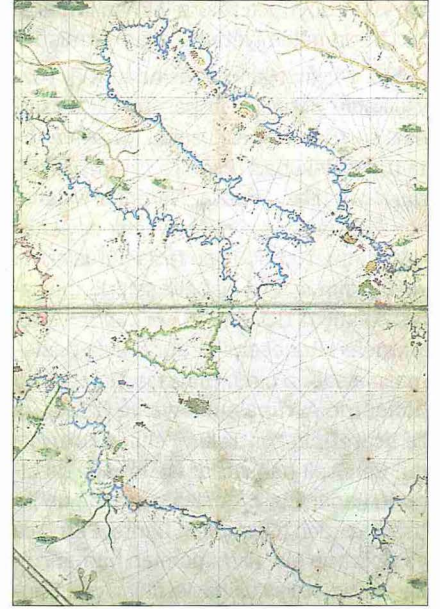

AHMET KAVAS

III. İSLÂM DÜNYASIYLA İLİŞKİLERİ

ve SÖMÜRGEÇİLİK FAALİYETLERİ

İtalya, Batı Roma İmparatorluğu'nun yıkıldığı 476'dan 1860 yılına kadar siyasî birlikten mahrum bir coğrafya parçasıydı. Sayıları yüzyıllara göre değişen irili ufaklı devletler birbirlerine üstünlük sağlamak için kendi aralarında savaşırken yarımada kuvvetli komşularının istilâlarına uğradı. Önce Bizans İmparatoru Iustinianos İtalya'yı işgal edip Büyük Roma İmparatorluğu'nu canlandırmak istedi (555). 652 yılından başlayarak Sicilya'ya akın eden Araplar, adayı ve Güney İtalya kıyılarını ele geçirerek bir süre buralara hâkim oldular. Sicilya'daki Arap hâkimiyeti

Ali Macar Reis'in Atlas'ında İtalya ve çevresini gösteren harita (TSMK, Hazine, nr. 644, vr. 3b-4a)

1091'de Normanlar'ın burayı tamamıyla ele geçirmeleri üzerine sona erdi. Fransa, Almanya ve İspanya gibi komşu devletler de adanın kuzeyinde ve güneyinde bir süre hâkimiyet kurdular. Ancak bu parçalanmışlığa ve yabancı istilâlarına rağmen Orta ve Yeniçağ İtalyası'nın göze çarpan özelliklerinden biri, küçük İtalyan şehir devletlerinin denizciliğe ve ticarete verdikleri önem dolayısıyla dönemlerinin en zengin siyasî güçleri haline gelmiş olmalarıdır. Doğu Akdeniz bölgesine yayılan bu devletler, Haçlı seferlerinden de yararlanarak buralarda yüzyıllarca varlıklarını sürdüren koloniler kurmaya ve Asya-Avrupa ticaretinde ön plana geçmeye muvaffak olmuşlardı.

İtalyan devletlerinin Levante denilen Doğu'ya yönelmelerinde öncülüğü güneydeki küçük Amalfi şehri yapmıştı, fakat üstünlük bir süre sonra Venedik ile Ceneviz'in eline geçti. Venedik, 992'de imzalanan bir antlaşma ile Bizans İmparatorluğu'na bağlı yerlerde ticaret yapma hakkını aldıktan sonra bütün Doğu Akdeniz bölgesine yayılmışsa da daha çok Ege adalarıyla Yunanistan topraklarında yerleşmiş, IV. Haçlı Seferi sırasında (1204) İstanbul'da bir Latin Krallığı'nın kurulması üzerine bölgede üstünlük sağlamıştı. Fakat Paleologlar'ı destekleyen Cenevizliler başşehir İstanbul'un geri alınmasından